

URZĄD MIASTA SZCZECIN
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO
I OCHRONY LUDNOŚCI

PORADNIK
DLA MIESZKAŃCÓW SZCZECINA
BĄDŹ BARDZIEJ BEZPIECZNY

SZCZECIN

SPIS TREŚCI

1. OGÓLNE WIADOMOŚCI O ZAGROŻENIACH	4
1.1. Przygotowanie na wypadek nagłego zdarzenia	5
1.2. Plan działania rodziny na czas klęski żywiołowej.....	5
1.3. Wyposażenie na czas klęski żywiołowej.....	6
1.4. Zwierzęta a klęski żywiołowe	6
1.5. Zabezpieczenie domu	7
2. ALARM	7
2.1. Rodzaje alarmów, sygnały alarmowe	7
2.2. Komunikaty ostrzegawcze	8
2.3. Komunikat – uprzedzenie o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska.....	9
2.4. Ogłoszenie alarmu – dźwięk syreny w okresie 3 minut	9
2.5. Przykładowy komunikat	9
2.6. Przed opuszczeniem mieszkania.....	9
3. POŻAR	10
3.1. Aby zabezpieczyć się przed pożarem	10
4. KATASTROFA BUDOWLANA	10
5. POWÓDŹ	11
5.1. Przygotuj się do powodzi, zanim Cię zaskoczy!	11
5.2. Ustalone Zasady Sygnalizacji	13
5.3. Po powodzi.....	13
6. WICHURA	14
6.1. W okresie ostrzeżenia o silnych wiatrach:	14
6.3. Jeżeli przebywasz w domu:	14
6.4. Jeżeli służby ratownicze zalecą ewakuację, należy:.....	15
6.5. Wracaj do domu wtedy, gdy władze ogłoszą, że jest to bezpieczne:	15
6.6. Sprawdzanie instalacji w zniszczonym domu:.....	15
7. UPAŁY	16
8. MROZY, ŚNIEŻYCE, NISKIE TEMPERATURY	17
9. AWARIE ZE SKAŻENIAMI CHEMICZNYMI	19
9.1. Katastrofy komunikacyjne z udziałem Toksycznych Środków Przemysłowych (TŚP)	20
9.2. Pamiętaj!.....	21
10. AWARIE ZE SKAŻENIAMI PROMIENIOTWÓRCZYMI	22
10.1. Czynności do wykonania przed wystąpieniem zagrożenia.	23
10.2. Po odwołaniu zagrożenia radiacyjnego.....	24
11. TERRORYZM	24
11.1. Bądź czujny	29
11.1.1. W domu:	29
11.1.2. W pracy:	29
11.1.3. W podróży:	29
11.2. Zawiadom Policję jeżeli:.....	30
12. ZAGROŻENIE EPIDEMIOLOGICZNE	31

12.1. W celu uniknięcia skutków zagrożeń epidemiologicznych wynikających z różnych przyczyn każdy mieszkaniec miasta powinien:	31
12.2. Aby zmniejszyć zagrożenia, trzeba przestrzegać następujących zaleceń:	32
12.3. Ogólne zasady zachowanie się ludzi w terenie skażonym:	32
13. SŁUŻBY DYŻURNE ORAZ ICH TELEFONY ALARMOWE	32
14. EUROPEJSKI NUMER 112	33
14.1. Kiedy dzwonić na "112"	33
14.2. Jak dzwonić na "112"	33
14.3. Kiedy nie dzwonić na "112"	34

1. OGÓLNE WIADOMOŚCI O ZAGROŻENIACH

Każdy żywioł, wywołana nim katastrofa, kataklizm – uczy pokory wobec sił natury, wykorzystywanej przez siebie techniki i nakazuje społeczeństwu, władzom realizować zorganizowane zapobieganie i przeciwdziałanie zdarzeniom oraz przygotowanie programów minimalizowania skutków, które powodują szkody, nieodwracalne straty materialne i ludzkie, ból i cierpienia.

Wiadomo, że bez względu na porę dnia i roku, możliwe jest wystąpienie szeregu poważnych zagrożeń, których ofiarami będą mieszkańcy naszego Miasta. Skala zagrożeń i ich rodzaj może być bardzo różnorodny.

Bądź Bardziej Bezpieczny jest poradnikiem, zawierającym informacje, które pomogą mieszkańcom w przygotowaniu się na wypadek wystąpienia niebezpiecznych zdarzeń oraz o zasadach postępowania po ich wystąpieniu.

Zagrożenie ludzi, mienia, środowiska i infrastruktury krytycznej spowodowane siłami natury, działalnością człowieka charakteryzują się bardzo dużą złożonością. Swoimi skutkami obejmują zwykle znaczne obszary oraz są niezmiernie dynamiczne w swojej fazie trwania.

Nadzwyczajne zdarzenia można podzielić na następujące kategorie:

1. **Katastrofy naturalne** to zdarzenia związane z działaniem sił natury, do których zaliczamy:

- pożary;
- powodzie;
- wichury;
- śnieżyce;
- gradobicie;
- upały.

Powodzie, wichury, śnieżyce, pożary przestrzenne i inne – to katastrofy, które mogą się wydarzyć w każdym rejonie miasta. Mogą one wystąpić w różnych postaciach i rozmiarach. Większość jest powodowana przez zmienne warunki pogodowe. Część z nich jest przewidywalna (silne wiatry), ale większość ciągle nas zaskakuje.

Chociaż katastrofy naturalne nie są zjawiskiem, o którym się chętnie czyta, to jednak wskazane jest wiedzieć więcej na ich temat. Wiedza ta pomoże zrozumieć ewentualne zagrożenia i przygotować się na wypadek ich wystąpienia.

2. **Katastrofy techniczne** to gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych powodujących przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości, do których zaliczamy:

- katastrofy kolejowe;
- katastrofy drogowe;
- uwolnienie niebezpiecznych środków chemicznych;
- awarie ze skażeniami promieniotwórczymi;
- katastrofy budowlane;
- awarie sieci energetycznych;

- awarie instalacji ciepłowniczych;
- awarie sieci gazowniczej;
- awarie sieci wodociągowej.

3. **Zagrożenia sanitarno-epidemiologiczne:**

- epidemie.

4. **Zagrożenia terrorystyczne:**

- podłożenie ładunku wybuchowego;
- terroryzm skażeniami biologicznymi, chemicznymi, radioaktywnymi;
- przesyłki niewiadomego pochodzenia.

1.1. Przygotowanie na wypadek nagłego zdarzenia

Zdarzenia takie mogą wystąpić szybko i bez ostrzeżenia. Planowanie na wypadek jakiegokolwiek niebezpieczeństwa wymaga rozważenia wszystkich możliwych scenariuszy. Jeśli będziesz mógł pozostać w domu, pamiętaj, że elektryczność, woda, ogrzewanie, klimatyzacja, usługi telekomunikacyjne i transportowe mogą funkcjonować z przerwami albo wręcz nie działać przez długi czas. Większość specjalistów od zarządzania kryzysowego sugeruje, by zaopatrzyć się w wystarczającą ilość jedzenia, wody, lekarstw i innych niezbędnych artykułów, z których Twoja rodzina, np. w czasie wydarzeń o charakterze pogodowym, będzie mogła korzystać przez okres od trzech do pięciu dni. W obliczu innych zdarzeń, być może będzie musiała nastąpić ewakuacja Twojego domu lub całej społeczności lokalnej.

Stan klęski żywiołowej na ogół nie trwa długo. Sytuacja szybko wraca do normy. Postaraj się przyzwyczać do nowych i przymusowych okoliczności, nawet jeżeli jesteś poza miejscem zamieszkania. Szukaj pomocy u innych, jeżeli czujesz się zagrożony i zagubiony. Nie wahaj się pytać, jak długo będziesz przebywać w miejscu ewakuacji i kiedy będziesz mógł wrócić do domu. W każdym jednak przypadku ważnym jest, by rozwijać plan przygotowań na wypadek takich zdarzeń.

1.2. Plan działania rodziny na czas klęski żywiołowej.

Rodziny zamieszkałe w rejonach zagrożeń np. powodzią, zagrożeniem związanym z TŚP (Toksycznymi Środkami Przemysłowymi) powinny opracować rodzinne plany na wypadek ewentualnego zagrożenia.

Celowym byłoby zastanowić się z całą rodziną nad następującymi zagadnieniami:

- jakie zagrożenia mogą nas dotyczyć;
- co należy zrobić, aby być przygotowanym w razie wystąpienia katastrofy (harmonogram działania);
- co robić w wypadku ogłoszenia ewakuacji (oznacza to konieczność opuszczenia domu);
- gdzie rodzina może spotkać się w razie niemożliwości spotkania w domu;
- gdzie rodzina może zebrać się po ogłoszeniu ewakuacji. Można wytypować miejsce w domu krewnych lub przyjaciół;
- co należy zabrać w razie ewakuacji (dokumenty osobiste, karty płatnicze, pieniądze);
- gdzie dać znać o sobie, jeżeli w chwili katastrofy jesteś poza domem. możesz tam zostawić wiadomość, gdzie przebywasz aby rodzina mogła cię odnaleźć;

- należy zorientować się, kto z Twojego sąsiedztwa jest lekarzem lub posiada inne szczególne umiejętności;
- właściwym byłoby przeszkolenie członków rodziny w udzielaniu pierwszej pomocy poszkodowanym;
- znajomość sygnałów alarmowych – członkowie rodziny muszą umieć wezwać policję, straż pożarną, nastroić radio i telewizor na odbiór informacji o zagrożeniu z lokalnych stacji;
- wszyscy członkowie rodziny muszą wiedzieć jak wyłącza się gaz, elektryczność i wodę;
- ubezpieczeniem swojego mieszkania od skutków różnorodnych zagrożeń.

1.3. Wyposażenie na czas klęski żywiołowej.

Każda rodzina powinna mieć przygotowane podstawowe wyposażenie na czas klęsk żywiołowych. Podczas katastrof może wystąpić brak elektryczności, gazu, wody itp. Możliwe jest też, że warunki uniemożliwiają opuszczenie domu przez wiele dni. Przygotowane zawnazu wyposażenie ułatwi przetrwanie tego trudnego okresu.

Wyposażenie powinno zawierać:

- żywność: mięso, owoce i warzywa w puszkach; puszkowane soki, mleko i zupy; cukier, sól i przyprawy; wysokokaloryczne pożywienie (witaminy, słodocze, żywność dla niemowląt i ludzi starszych, krakersy, suchary, ekstrakty kawy i herbaty) - zapas na okres 3-5 dni przechowywać w chłodnym i suchym miejscu;
- woda: należy zgromadzić najlepiej w plastikowych pojemnikach w ilości 4-5 l. na osobę na okres 3 - 5 dni, wliczając wodę do utrzymania podstawowych zasad higieny;
- odzież i rzeczy do spania: każdy domownik powinien posiadać jedną zmianę bielizny, odzieży i butów, a dodatkowo okrycie przeciwdeszczowe, ciepłą bieliznę, koc lub śpiwór;
- apteczka pierwszej pomocy: gaza, sterylne bandaże, w tym elastyczne, taśmy przyklepne, nożyczki, chusta trójkątna, termometr, środki aseptyczne, środki przeciwbólowe, aspirynę, środki przeczyszczające, węgiel aktywowany, mydło, rękawice gumowe oraz zapas lekarstw na przewlekłe choroby członków rodziny;
- przybory i narzędzia: turystyczny zestaw do gotowania, radio na baterie, latarki, zapasowe baterie, nóż wieloczynnościowy, otwieracz do konserw, zapalki, przybory do pisania, gwizdek, przybory do higieny, plastikowe pojemniki, papier toaletowy, przybory do szycia - zestaw powinien być spakowany i gotowy do zabrania.

1.4. Zwierzęta a klęski żywiołowe

Bezpieczeństwo Twoich zwierząt zależy wyłącznie od Ciebie. Musisz pomyśleć o tym zawnazu – zwierzęta muszą mieć wodę i pożywienie.

Jeżeli w czasie klęski żywiołowej widzisz ranne lub wyczerpane zwierzę zwróć się w tej sprawie do lokalnego towarzystwa opieki nad zwierzętami lub placówki weterynaryjnej.

Pamiętaj, że nawet jeżeli nie ma konieczności ewakuacji, Twoje zwierzęta mogą być rozdrażnione i wymagać szczególnej uwagi.

1.5. Zabezpieczenie domu

Możliwości zabezpieczenia domu są bardzo ograniczone i wiążą się z dużymi kosztami. Można jednak wykonać przedsięwzięcia profilaktyczne, które zmniejszą do minimum ryzyko strat.

Do takich przedsięwzięć należą:

- przeniesienie wartościowych przedmiotów na strych lub wyższe piętra;
- zamontowanie tablic bezpieczników i liczników możliwie jak najwyżej;
- ubezpieczenie w towarzystwie ubezpieczeniowym;
- stworzenie systemu pomocy sąsiedzkiej.

2. ALARM

2.1. Rodzaje alarmów, sygnały alarmowe

Lp.	Rodzaj alarmu	Sposób ogłoszenia alarmów		
		akustyczny system alarmowy	środki masowego przekazu	wizualny sygnał alarmowy
1	OGŁOSZENIE ALARMU	Sygnał akustyczny - modulowany dźwięk syreny w okresie trzech minut	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: <i>Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm</i> (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla	Znak żółty w kształcie trójkąta lub w uzasadnionych przypadkach innej figury geometrycznej
2	ODWOŁANIE ALARMU	Sygnał akustyczny - ciągły dźwięk syreny w okresie trzech minut	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: <i>Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm</i> (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla	

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.01.2013r. w sprawie wykrywania skażeń i powiadamiania p ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach (DZ.U. z 2013 nr 96)

2.2. Komunikaty ostrzegawcze

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		akustyczny system alarmowy	środki masowego przekazu	akustyczny system alarmowy	środki masowego przekazu
1	UPRZEDZENIE O ZAGROŻENIU SKAŻENIAMI		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: <i>Uwaga! Uwaga! Osoby znajdujące się na terenieokoło godz. min.może nastąpić skażenie.....(podać rodzaj skażenia) w kierunku</i> (podać kierunek)		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: <i>Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu (podać rodzaj skażenia) dla</i>
2	UPRZEDZENIE O ZAGROŻENIU ZAKAŻENIAMI		Formę i treść komunikatu uprzedzenia o zagrożeniu zakażeniami ustalają organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: <i>Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu.....</i> (podać rodzaj zakażenia) dla
3	UPRZEDZENIE O KLĘSKACH ŻYWIŁOWYCH I ZAGROŻENIU ŚRODOWISKA		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: <i>Informacja o zagrożeniu i sposobie postępowania mieszkańców</i> (podać rodzaj zagrożenia, spodziewany czas wystąpienia i wytyczne dla mieszkańców)		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: <i>Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu (podać rodzaj klęski) dla</i>

Na terenie miasta rozmieszczonych jest ok. sześćdziesiąt syren Radiowego Systemu Włączania Syren RSWS-2000 które tworzą system alarmowania mieszkańców miasta. Naturalne w tej sytuacji pytanie brzmi **przed czym?** Główną rolę system ma do spełnienia w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, mówiąc prosto wojny.

Wojny nie było w Polsce dość dawno. Pewnie nie brak takich, którzy uznają, że utrzymywanie takiego systemu to przeżytek Ale jakoś nikt na świecie takich systemów nie likwiduje, a wręcz odwrotnie. System może zostać również wykorzystany do alarmowania mieszkańców w przypadku zagrożenia chemicznego lub ekologicznego. Wybrane lub wszystkie syreny załączane są w Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego mieszczącym się przy ul. Armii Krajowej 1 (siedziba Urzędu Miasta Szczecin).

Mieszkaniec Szczecina, który usłyszy wyjące syreny powinien włączyć lokalne **Radio Szczecin**, telewizor na **TVP-3**. W przypadku zagrożenia usłyszysz wskazówki co do dalszego zachowania. Czasem proste rzeczy ratują ludzi. Np. uwolnił się chlor- najbezpieczniej na dachu, uwolnił się amoniak najbezpieczniej w piwnicy.

Sporadycznie syreny uruchamiane są z okazji ważnych rocznic np. 1 sierpnia w rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego. Zawsze wtedy odpowiednio wcześniej w mediach pojawia się informacja o planowanym **wyciu**.

2.3. Komunikacja – uprzedzenie o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska

Zasady postępowania po ogłoszeniu:

- włącz odbiornik radiowy na częstotliwość 92.00 MHz (Radio Szczecin) lub telewizyjny na stację regionalną (TVP-3);
- postępuj zgodnie z zaleceniami podawanymi w komunikatach;
- wykonuj polecenia organów kierujących akcją ratowniczą.

2.4. Ogłoszenie alarmu – dźwięk syreny w okresie 3 minut

Zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu:

- włącz odbiornik radiowy na częstotliwość 92.00 MHz (Radio Szczecin) lub telewizyjny na stację regionalną (TVP-3);
- postępuj zgodnie z zaleceniami podawanymi w komunikatach;
- wykonuj polecenia organów kierujących akcją ratowniczą.

Jeżeli jesteś w miejscu, gdzie nastąpiła awaria (np. uwolnienie substancji toksycznej):

- wykonuj polecenia organów służb ratowniczych, porządkowych i obrony cywilnej.

Jeżeli jesteś w mieszkaniu:

- uszczelnij okna pomieszczenia w którym się znajdujesz, mokrą tkaniną;
- przygotuj wilgotne tampony na usta i nos do ochrony dróg oddechowych (najlepiej nawilżyć je wodnym roztworem sody oczyszczonej);
- nie opuszczaj mieszkania do czasu przybycia służb ratowniczych.

2.5. Przykładowy komunikat

UWAGA! UWAGA!
Mieszkańcy
(miejscowość, ulica, nr budynku)
w związku z zaistniałym zagrożeniem życia i zdrowia, spowodowanym
.....
(rodzaj zagrożenia)
zgodnie z decyzją.....
ogłaszam natychmiastową ewakuację. Miejsce zbiórki dla ewakuowanej ludności.
.....
(podać dokąd)

2.6. Przed opuszczeniem mieszkania

Przed opuszczeniem mieszkania zaleca się niezwłocznie wykonać następujące przedsięwzięcia:

- zamknąć zawór gazu w mieszkaniu;
- wykręcić bezpieczniki elektryczne;

- odciąć dopływ wody do mieszkania;
- zaopatrzyć osoby niepełnoletnie w tabliczki identyfikacyjne;
- zabrać ze sobą dokumenty tożsamości i inne ważne dla rodziny;
- pozamykać okna i drzwi.

3. POŻAR

Najczęstszą przyczyną powstawania pożarów są:

- bezmyślne, bądź umyślne działanie człowieka;
- zwarcia i wady instalacji elektrycznych;
- wyładowania atmosferyczne.

3.1. Aby zabezpieczyć się przed pożarem

W celu zabezpieczenia się przed pożarem oraz po jego wystąpieniu, wykonaj następujące czynności:

- skontroluj domowe źródła ogrzewania i usuń wszelkie nieprawidłowości;
- sprawdź i stosuj odpowiednie zabezpieczenia instalacji elektrycznej;
- pojemniki z rozpuszczalnikami, benzyn, farbami magazynuj, przechowuj poza mieszkaniem i domem;
- w miarę możliwości zainstaluj w mieszkaniu, domu i obejściu gospodarskim wykrywacze dymu;
- zaopatrz mieszkanie, dom obejście gospodarskie w podręczne gaśnice i naucz rodzinę posługiwać się nimi;
- jeżeli zauważyłeś pożar, to masz obowiązek powiadomić o tym osoby zagrożone, najbliższą Straż Pożarną lub inne służby ratownicze;
- użyj prostych sposobów, by ugasić pożar w zarodku;
- nie gaś urządzeń elektrycznych wodą;
- nie próbuj gasić ognia, którego nie jesteś w stanie opanować;
- wyprowadź wszystkie osoby zagrożone w bezpieczne miejsce i w razie potrzeby udziel im pierwszej pomocy;
- opuszczając mieszkanie, zabierz ze sobą wszystkich domowników i najważniejsze dokumenty.

4. KATASTROFA BUDOWLANA

Katastrofa budowlana to niezamierzone gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części.

Katastrofy budowlane najczęściej powodowane są:

- wybuchem gazu;
- obsunięciem stropów lub przeciążeniem ważnych elementów konstrukcyjnych budynków.

Opuszczając dom (mieszkanie):

- wyłącz instalację gazową, elektryczną, wodną;
- zabierz ze sobą dokument tożsamości i inne ważne dokumenty, żywność, koce, odzież, pieniądze;

- zadbaj o to, aby dom opuścili wszyscy domownicy oraz sąsiedzi;
- zachowaj szczególną ostrożność - uwaga na stropy, klatki schodowe;
- ile nie możesz opuścić budynku (mieszkania) drzwiami wyjściowymi przez klatkę schodową z powodu zagrożenia lub innych przeszkód;
- uciekaj przez okno lub okna sąsiadów.

Gdy nie masz możliwości opuszczenia domu:

- wywieś w oknie białe prześcieradło lub obrus – jako znak dla ratowników, że potrzebujesz pomocy.

Gdy jesteś unieruchomiony (przysypany):

- nawołuj pomocy, stukaj w elementy metalowe - ułatwi to ratownikom lokalizację.

Gdy opuściłeś dom (mieszkanie):

- powiadom kierującego akcją ratowniczą o osobach z rodziny i sąsiadach, którzy zostali jeszcze w pomieszczeniach budynku, oraz o osobach, które aktualnie i na pewno przebywają poza domem (w pracy, szkole itp.);
- jeśli posiadasz informacje pomocne w akcji ratowniczej, przekaż je niezwłocznie służbie ratowniczej;
- nie przeszkadzaj w pracy ratownikom;
- nie wracaj na miejsce katastrofy, ani nie wchodź do uszkodzonego wypadkiem budynku bez zezwolenia służb budowlanych, które określą czy takie wejście jest bezpieczne;
- ile doznałeś obrażeń (jesteś ranny) zgłoś się do punktu pomocy medycznej;
- zgłoś swoje potrzeby do punktu pomocy społecznej lub władz terenowych, dalej postępuj, zgodnie z zaleceniami władz miasta, gminy.

Gdy byłeś świadkiem katastrofy budowlanej niezwłocznie powiadom:

- Straż Pożarną, Policję, Pogotowie Ratunkowe.

5. POWÓDŹ

Powódź jest zjawiskiem naturalnym losowym, spowodowanym gwałtownym topnieniem śniegu i intensywnymi deszczami, zlodzeniem rzek, nawałnymi deszczami, silnymi wiatrami na wybrzeżu od morza w kierunku lądu. Nie ma możliwości ścisłego określenia czasu, miejsca i wielkości – rozmiarów jej wystąpienia. Walka z nią jest stale aktualnym problemem. Poważny wpływ na występowanie powodzi ma istniejący układ rzek oraz występująca w poszczególnych okresach roku sytuacja hydrologiczno-meteorologiczna. Dotychczasowy pogląd, że powodzie występują na ogół tylko 2 razy w roku (na wiosnę, gdy nagle topnieje śnieg oraz na jesieni przy dużych opadach i „cofca”) staje się niesłuszny, przykładem może być powódź w 1997 roku.

5.1. Przygotuj się do powodzi, zanim Cię zaskoczy!

Poznaj podstawowe pojęcia związane z zagrożeniem powodziowym:

Pogotowie przeciwpowodziowe – wprowadza się, gdy poziom wody w Odrze w Szczecinie wzrasta do poziomu ostrzegawczego **570 cm** i nadal się podnosi.

Alarm powodziowy – ogłasza się, gdy poziom wody zbliża się do stanu alarmowego **600 cm** (możesz sprawdzić sam na wodomierzu znajdującym się na przy Moście Długim), dowiedz się w urzędzie miasta - **tel. 091-4245115** w godz.7.30-15.30 pon - pt., w godz. popołudniowych i w porze nocnej oraz w dni wolne od pracy **tel. 986** w Straży Miejskiej czy:

- mieszkasz na terenie zalewowym;
- jakie będą stosowane sposoby alarmowania;
- czy w przypadku wystąpienia powodzi, będzie organizowana ewakuacja, kto ją będzie przeprowadzał;
- kiedy, kogo i co obejmuje;
- gdzie przewiduje się miejsca przyjęcia ludzi i mienia;
- ubezpiecz siebie i swój dobytek.

Jeżeli zagrożenie powodzią stanie się realne, zaopatrzyć się w przydatny sprzęt:

- latarki, radioodbiornik bateryjny + zapasowe baterie, inne źródła światła (świece, lampy naftowe, zapalki, zapalniczki);
- przygotuj się, aby być samo wystarczającym przez minimum 3 dni i zdolnym do pomocy sobie i innym;
- poproś krewnych lub znajomych zamieszkałych na terenach bezpiecznych, by służyli jako miejsce kontaktu dla Twojej rodziny. Upewnij się, czy wszyscy jej członkowie znają adresy i telefony osób kontaktowych;
- zapoznaj rodzinę, jak zabezpiecza się mieszkanie, dom, obejście przed powodzią i grabieżą;
- sprawdź zawory zainstalowane w kanalizacji ściekowej swojego domu, w celu zapobieżenia cofania się wody z systemu drenowego, jeżeli ich nie posiadasz to zamontuj;
- sprawdź działanie klap burzowych (jeżeli takie posiadasz) na sieci kanalizacji deszczowej i w razie konieczności je napraw;
- miej włączone radio bateryjne na częstotliwość 92.00MHz, (Radio Szczecin) lub telewizji regionalnej (TVP-3) w celu odebrania komunikatu o zagrożeniu i sposobach postępowania;
- w przypadku niebezpieczeństwa, natychmiast przemieszczaj się na wyżej położone tereny miasta;
- bądź przygotowany na ewakuację wraz z rodziną;
- pamiętaj o swoich zwierzętach;
- przenieś wartościowy dobytek na wyższe piętra domu oraz zabezpiecz parter;
- wszystkie rzeczy schowaj w budynku lub przywiąż je do czegoś stabilnego, aby nie popłynęły;
- odłącz urządzenia elektryczne, wyłącz sieć gazową i wodociągową;
- przygotuj zapasowe pojemniki z wodą, po wcześniejszym wysterylizowaniu ich ogólnie dostępnymi środkami;
- workami z piaskiem zabezpiecz włazy studzienek kanalizacyjnych i kraty ściekowe kanalizacji deszczowej przed cofnięciem wód;
- sprawdź prawidłowość zamknięcia okien drzwi na niższych kondygnacjach i zabezpiecz je workami z piaskiem;
- uporządkuj teren wokół budynku i trwale przymocuj wszelkie przedmioty (taczki, drabiny, meble ogrodowe itp.) tak, aby nie porwała ich woda;

- sprawdź szczelność zbiorników na olej opałowy i gaz propan oraz zamknij zawory napełniające i na wejściu do pieca centralnego ogrzewania;
- zdemontuj gazowe, olejowe i elektryczne piece centralnego ogrzewania oraz zasobniki ciepłej wody i przenieś je na wyższe kondygnacje;
- zdemontuj skrzydła drzwi wewnętrznych i przenieś je wraz z innym wyposażeniem na wyższe kondygnacje budynku;
- ułóż worki z piaskiem wokół schodów prowadzących do piwnic oraz wokół pochylni do garażu i innych pomieszczeń piwnicznych;
- uszczelnij workami z piaskiem ogrodzenie wokół posesji – szczególnie tam gdzie są bramy i furtki;
- nie używaj w gospodarstwie wód gruntowych, mogą być zatrute (skażone);
- po ostrzeżeniu, że spodziewana jest powódź zapewnij swobodny wpływ wód powodziowych do piwnicy Twego domu lub sam wypełnij ją czystą wodą. Unikniesz w ten sposób zagrożenia uszkodzenia fundamentów domu;
- dzieciom i osobom z ograniczoną świadomością należy w widocznym miejscu przymocować kartkę z imieniem, nazwiskiem oraz miejscem zamieszkania;
- jeżeli zostaniesz wytypowany do pomocy w pracach przeciwpowodziowych (np. do układania lub napełniania worków a piaskiem) – **pomagaj !!!**;
- w miarę możliwości zapobiegaj tworzeniu się atmosfery paniki, bądź rozsądny;
- zachowaj trzeźwość umysłu – to połowa sukcesu;
- zapamiętaj ustalone zasady sygnalizacji na wypadek różnych potrzeb.

5.2. Ustalone Zasady Sygnalizacji

Ustalone Zasady Sygnalizacji na Czas Zagrożenia Powodziowego:

Kolor – BIAŁY Potrzeba ewakuacji

Kolor – CZERWONY Potrzeba pomocy medycznej

Kolo – NIEBIESKI Potrzeba żywności i wody

5.3. Po powodzi

Wyrzucić wszystkie przedmioty, sprzęt oraz elementy wykończenia wewnątrz, jeżeli uległy zanieczyszczeniu brudną wodą, jest to najmniej kosztowny i najmniej czasochłonny sposób ratowania domu przed rozwojem niebezpiecznej pleśni.

Jak najszybciej usunąć:

- przedmioty które stały przez długi czas w wodzie – tapczany, wersalki, fotele, i inne meble tapicerowane, materace, koce, kołdry, poduszki, pluszowe zabawki, dywany, czasopisma i książki;
- ze ścian – wszystkie mokre okładziny (tapety i folie samo klejące, boazerie, płytki ceramiczne) a także tynki do wysokości ok. 0,5 m ponad poziom widocznego zawilgocenia;
- ze ścian warstwowych – wszelkie mokre i skażone izolacje termiczne (wełnę mineralną, wełnę szklaną, zasyпки z trocin z wapnem, włókna celulozowe).

Zawilgocone będą bezwartościowe jako ocieplenie, a stworzą dogodne warunki do rozwoju pleśni i grzybów domowych;

- ze stropów drewnianych – posadzki drewniane i z materiałów drewnopodobnych łącznie z materiałem pod posadzką (np. ociepleniem), spod podłogi wszelkie zasypki (piasek, żużel, keramzyt) zastąpić je nowymi. Legary podłogowe należy wysuszyć i trzykrotnie posmarować impregnatem chroniącym przed zagrzybieniem;
- ze stropów betonowych – posadzki z drewna lub płyt drewnopodobnych, wykładziny dywanowe, wykładziny z PCV na włókninie i tkaninie, wykładziny gumowe i z korka oraz listwy przypodłogowe;
- w domach drewnianych wykonanych w technologii lekkiego szkieletu drewnianego trzeba praktycznie usunąć wszystko, co namokło: płyty suchego tynku, płyty wiórowe, wełnę mineralną, wszystkie podsufitki, boazerie i lekkie ściany działowe.

6. WICHURA

Porywiste wiatry mogą być niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi oraz zwierząt. Uzyskane na czas ostrzeżenia o silnych wichurach i właściwe postępowanie, może zmniejszyć ilość ofiar oraz ograniczyć stopień zniszczeń.

Ostrzeżenie o silnych wiatrach jest ogłaszane, gdy istnieje możliwość nadejścia wichury w okresie najbliższych 12 – 24 godzin.

Alarm o silnych wiatrach jest ogłaszany, gdy zmiany pogodowe oznaczające silne wichury (wiatr o prędkości przekraczającej 75 km/h) są spodziewane w czasie krótszym niż 12 godzin.

6.1. W okresie ostrzeżenia o silnych wiatrach:

- nasłuchuj w radiu lub telewizorze komunikatów o rozwoju sytuacji;
- sprawdź przygotowane wyposażenie;
- pozamykaj i zabezpiecz okna;
- zatankuj samochód;
- wnieś do domu przedmioty takie, jak np. narzędzia oraz umocuj przedmioty, które nie mogą być wniesione do wewnątrz;
- zdejmij doniczki z parapetów okien;
- usuń lub wzmocnij zewnętrzne anteny;
- nastaw lodówkę i zamrażarkę na najzimniejszy zakres. Otwieraj je tylko, jeśli to absolutnie konieczne i natychmiast zamykaj.

6.2. Podczas silnej wichury:

- nasłuchuj w radiu lub telewizorze informacji służb Obrony Cywilnej;
- unikaj używania wind;
- nie zatrzymuj się pod trakcjami elektrycznymi, planszami reklamowymi, drzewami.

6.3. Jeżeli przebywasz w domu:

- pozostań w budynku, z dala od okien, oszklonych sufitów i drzwi;
- trzymaj przygotowane latarki oraz dodatkowe baterie pod ręką. Unikaj używania otwartych źródeł ognia, takich jak świece, lampy naftowe, jako oświetlenia;

- jeżeli nastąpi brak prądu, wyłącz wszystkie większe odbiorniki w celu zmniejszenia zapotrzebowania na prąd, gdy elektryczność zostanie ponownie włączona;
- ogranicz korzystanie z telefonu do niezbędnego minimum.

6.4. *Jeżeli służby ratownicze zalecą ewakuację, należy:*

- wyruszyć tak szybko, jak to możliwe;
- zabezpieczyć swój dom poprzez wyłączenie urządzeń i odłączenie elektryczności oraz głównych zaworów wody i gazu;
- zawiadomić kogoś poza zasięgiem wichury, dokąd się ewakuujesz;
- zabrać przygotowane wcześniej wyposażenie oraz ciepłą odzież.

6.5. *Wracaj do domu wtedy, gdy władze ogłoszą, że jest to bezpieczne:*

- unikaj leżących lub zwisających przewodów energetycznych i natychmiast zgłaszaj takie przypadki do zakładu energetycznego, policji lub straży pożarnej;
- utrzymuj radio nastawione na lokalnych stacjach;
- pomóż rannym lub poszkodowanym osobom, udzielając pierwszej pomocy. Nie przenoś ciężko rannych osób, chyba że są one bezpośrednio zagrożone doznaniem kolejnych obrażeń;
- ostrożnie wkraczaj do swojego domu;
- pootwieraj okna i drzwi, w celu przewietrzenia i osuszenia domu;
- sprawdź zamrożoną żywność czy nadaje się do spożycia;
- używaj samochodu tylko w koniecznych sytuacjach;
- telefonu używaj tylko w związku z sytuacją zagrożenia;
- wykonaj zdjęcia zniszczeń, zarówno domu jak i jego wyposażenia w celu ubiegania się o odszkodowanie.

6.6. *Sprawdzanie instalacji w zniszczonym domu:*

Sprawdź, czy nie występuje ulatnianie się gazu.

Jeżeli czujesz zapach gazu albo słyszysz bulgoczący lub syczący odgłos, otwórz okno i szybko opuść budynek. Zamknij dopływ gazu głównym zewnętrznym zaworem, jeżeli możesz to zrobić, i zadzwoń do zakładu gazowniczego z telefonu sąsiada.

Jeżeli zamknięto dopływ gazu z jakiegokolwiek powodu, to gaz może być włączony ponownie tylko przez uprawnionego fachowca.

Skontroluj zniszczenia instalacji elektrycznej. Jeżeli widzisz iskrzenie i popalone przewody albo czujesz swąd spalonej izolacji, wyłącz elektryczność głównym bezpiecznikiem lub głównym wyłącznikiem i wezwij elektryka.

Sprawdź uszkodzenia instalacji wodociągowej i ściekowej. Jeżeli podejrzewasz uszkodzenie instalacji ściekowej, unikaj używania toalet i wezwij hydraulika.

7. UPAŁY

Zbyt intensywny wysiłek w czasie gorącego dnia, spędzanie zbyt długiego czasu w słońcu lub zbyt długie przebywanie w przegrzonym miejscu może spowodować schorzenie termiczne. Aby móc skutecznie zapobiegać podobnym przypadkom zapoznaj się ze sposobami postępowania w czasie upałów a przede wszystkim:

- zawieś zaciemnienia, markizy lub żaluzje na okna, które oświetlane są przez poranne, popołudniowe słońce. Żaluzje mogą zredukować ilość ciepła słonecznego docierającego do domu przez okna nawet o 80%;
- przebywaj wewnątrz pomieszczeń tak długo, jak to możliwe;
- spożywaj zbilansowane, lekkie posiłki;
- regularnie pij duże ilości wody. Osoby cierpiące na schorzenia serca, nerek, wątroby, będące na niskowodnej diecie, mające problemy z utrzymaniem płynów, winny się skontaktować z lekarzem przed zwiększonym przyjmowaniem płynów;
- ogranicz spożywanie napojów alkoholowych, powodują one zazwyczaj dalsze odwodnienie organizmu;
- ubieraj się w luźno dopasowane rzeczy, zakrywające możliwie jak największą powierzchnię skóry. Lekka o jasnych kolorach odzież, odbija ciepło i promieniowanie słońca oraz pomaga utrzymać normalną temperaturę ciała;
- chroń twarz i głowę przez noszenie kapelusza z szerokim rondem;
- unikaj zbyt długiego nasłonecznienia. Opalenizna spowalnia zdolność do samoczynnego chłodzenia się;
- unikaj skrajnych zmian temperatur. Chłodny prysznic natychmiast po przebywaniu w upale, może spowodować wystąpienie efektu hipotermii, zwłaszcza u starszych i bardzo młodych ludzi;
- poznaj objawy dolegliwości termicznych i dowiedz się jak udzielać pierwszej pomocy.

W CZASIE DŁUGOTRWAŁYCH UPAŁÓW I SUSZY OSZCZĘDZAJ WODĘ.

(zmniejsz zużycie wody, podlewanie trawników i mycie samochodów marnotrawi wodę, gdzie tylko możliwe używaj tą samą wodę wielokrotnie)

Dolegliwości termiczne:

Oparzenia słoneczne:

- *Objawy* – zaczerwienienie i bolesność skóry, możliwe swędzenie, pęcherze, gorączka, ból głowy;
- *Pierwsza pomoc* – weź prysznic, użyj mydła aby usunąć olejki (kremy), które mogą zatykać pory skóry uniemożliwiając organizmowi chłodzenie w sposób naturalny. Jeśli na skórze występują pęcherze, zrób suchy, sterylny opatrunek i skorzystaj z pomocy medycznej.

Skurcze termiczne:

- *Objawy* – bolesne skurcze mięśni nóg i brzucha. Obfite pocenie się;

- *Pierwsza pomoc* – Mocno uciskaj bolesne mięśnie albo delikatnie je masuj aż do ustąpienia skurczu. Popijaj wodę małymi łykami. Jeśli wystąpią nudności, odstaw wodę.

Wyczerpanie termiczne:

- *Objawy* – obfite pocenie się, słabość, skóra zimna, blada i wilgotna. Słaby puls. Możliwa normalna temperatura. Omdlenia i wymioty.
- *Pierwsza pomoc* – Połóż poszkodowanego w chłodnym miejscu. Poluzuj ubranie. Użyj zimnej wody, mokrej tkaniny jako okład. Osusz poszkodowanego albo umieść go w klimatyzowanym pomieszczeniu. Podawaj wodę małymi łykami. Jeżeli wystąpią nudności, odstaw wodę. Jeśli wystąpią wymioty skorzystaj natychmiast z pomocy medycznej.

Udar słoneczny:

- *Objawy* – wysoka temperatura ciała, gorąca, sucha skóra, szybki, silny puls. Możliwa utrata przytomności. Porażona osoba nie poci się.
- *Pierwsza pomoc* – udar słoneczny jest stanem ostrym. Wezwij pogotowie ratunkowe albo odwieź poszkodowaną osobę do szpitala. Zwłoka może okazać się fatalna. Umieść ofiarę w chłodniejszym miejscu. Spróbuj obniżyć temperaturę ciała poprzez chłodną kąpiel albo zwilżanie ciała mokrą gąbką. Zachowaj największą ostrożność. Zdejmij odzież. Wykorzystaj wentylatory lub klimatyzatory. **NIE PODAWAJ PŁYNÓW.**

8. MROZY, ŚNIEŻYCE, NISKIE TEMPERATURY

Silny wiatr w połączeniu z temperaturą powietrza tylko nieco poniżej 0°C może mieć taki sam skutek, jak stojące powietrze o temperaturze poniżej -20° C. Może być to przyczyną odmrożenia i wychłodzenia organizmu.

Odmrożenie – jest skutkiem oddziaływania zimna (choć niekoniecznie mrozu!). W wyniku odmrożenia mogą wystąpić trwałe uszkodzenia najbardziej narażonych odmrożeniem części ciała. Typowymi objawami tego urazu są znaczne wychłodzenie, zaczerwienienie, utrata czucia oraz błądność palców rąk i nóg, nosa, małżowin usznych.

Wychłodzenie – jest stanem, gdy temperatura wewnętrzna ciała spada poniżej 35°C. Objawami wychłodzenia są: zaburzenia świadomości do śpiączki włącznie, powolna mowa, poczucie wyczerpania, zaburzenia mowy, senność. Jeżeli u kogoś podejrzewane jest wystąpienie odmrożenia lub wychłodzenia rozpocznij powolne ogrzewanie osoby i poszukaj natychmiastowej pomocy medycznej. Rozpocznij od ogrzewania torsu tej osoby. Zdejmij przemarznięte ubranie, ułóż osobę na suchej tkaninie i okryj całe ciało kocem, folią aluminiową - ogrzewaj go własnym ciałem.

Nie uznawaj pochopnie osoby wyziębionej za zmarłą, przed próbą reanimacji!!!

Przy odmrożeniach kończyn, zanurz je w letniej wodzie o temperaturze ciała zdrowego człowieka. Na inne odmrożone części ciała nakładaj ciepłe (nie gorące!) okłady.

Nie podawaj osobie dotkniętej odmrożeniem lub wychłodzeniem alkoholu, w szczególności gdy nie ma możliwości zapewnienia jej ciepłego schronienia. Unikaj podawania kawy ze względu na zawartość kofeiny, nie podawaj żadnych leków, bez dodatkowych wskazań.

Bądź przygotowany na wystąpienie śnieżyc, zawiei i zamieci!

- w czasie opadów pozostań w domu;
- jeżeli musisz wyjść na zewnątrz ubierz się w ciepłą odzież wielowarstwową i powiadom kogokolwiek o docelowym miejscu podróży oraz o przewidywanym czasie dotarcia na miejsce przeznaczenia;
- zachowaj ostrożność poruszając się po zaśnieżonym i oblodzonym terenie, zwróć uwagę na zwisające sople, zwały śniegu na dachach budynków, itp.

Jazda samochodem w zimie

Jedną z wielu przyczyn ofiar śmiertelnych w zimie jest niewłaściwe przygotowanie pojazdu do sezonu zimowego oraz brak znajomości postępowania na wypadek unieruchomienia pojazdu lub zabłądzenia podczas podróżowania. Dlatego też, aby bezpiecznie podróżować sprawdź następujące elementy twojego samochodu:

- akumulator;
- płyn chłodzący;
- wycieraczki i płyn do spryskiwania szyb;
- układ zapłonowy;
- termostat;
- oświetlenie pojazdu;
- światła awaryjne;
- układ wydechowy;
- układ ogrzewania;
- hamulce;
- odmrażacz;
- poziom oleju (jeśli jest taka potrzeba, wymień na olej zimowy);
- załóż zimowe opony i upewnij się, czy mają odpowiedni bieżnik. Uniwersalne opony radialne zazwyczaj nadają się do większości warunków zimowych. Jednakże, przepisy w niektórych krajach wymagają stosowania opon zimowych, z łańcuchami lub opon śniegowych z kolcami;
- miej przygotowaną skrobaczkę do szyb oraz narzędzie do usuwania śniegu;
- utrzyj co najmniej połowę pojemności zbiornika paliwa w czasie zimy;
- starannie planuj długie podróże;
- słuchaj komunikatów radiowych o aktualnych warunkach drogowych;
- podróżuj w ciągu dnia i jeśli to możliwe, w towarzystwie przynajmniej jednej osoby;
- w czasie burzy śnieżnej staraj się korzystać z komunikacji publicznej;
- ubieraj się ciepło, noś odzież wielowarstwową, lekko dopasowaną;
- na czas dłuższej podróży przygotuj wysokoenergetyczne, suche pożywienie oraz kilka butelek wody.

Miej w swoim samochodzie:

- migające światło przenośne z zapasowymi bateriami;
- apteczkę pierwszej pomocy oraz niezbędne leki;
- śpiwór lub koc;
- torby plastikowe (do celów sanitarnych);
- zapalki;
- małą łopatkę – saperkę;
- podręczne narzędzia – szczypce uniwersalne, klucz nastawny, śrubokręt itp.;
- przewody do rozruchu silnika;
- łańcuchy lub siatki do opon;
- jaskrawo kolorową tkaninę do użycia, jako flagi sygnalizacyjnej.

Jeśli utknąłeś w drodze:

- pozostań w samochodzie. Nie szukaj sam pomocy, chyba, że pomoc jest widoczna w odległości 100 m;
- umocuj na antenie lub dachu samochodu jaskrawą część ubrania (najlepiej koloru czerwonego) tak, aby widoczna była dla ratowników;
- użyj wszelkich dostępnych środków do poprawienia izolacji samochodu;
- uruchamiaj silnik co godzinę na 10 minut. W czasie pracy silnika włącz ogrzewanie oraz zewnętrzne światła samochodu;
- zachowaj ostrożność z uwagi na trujące działanie tlenku węgla w spalinach. Utrzymuj rurę wydechową wolną od śniegu oraz dla wentylacji lekko uchyl okna;
- zwracaj uwagę na oznaki odmrożeń lub wychłodzenia organizmu;
- wykonuj lekkie ćwiczenia dla utrzymania krążenia krwi. Od czasu do czasu klaskaj w dłonie, wykonuj wymachy ramionami. Staraj się nie przebywać w jednej pozycji zbyt długo. Jeśli w samochodzie jest więcej niż jedna osoba, należy spać kolejno, na zmianę;
- dla utrzymania ciepła, osoby powinny zgromadzić się koło siebie;
- unikaj zbędnego lub nadmiernego wysiłku. Zimne otoczenie powoduje dodatkowe obciążenie dla serca. Nadmierny wysiłek, taki jak odgarnianie śniegu albo pchanie samochodu może spowodować zdrowotne dolegliwości.

9. AWARIE ZE SKAŻENIAMI CHEMICZNYMI

Jednym z najgroźniejszych i coraz powszechniej występujących są zagrożenia wynikające ze stosowania, produkcji i transportu niebezpiecznych substancji chemicznych nazwanych toksycznymi środkami przemysłowymi (TŚP).

Awaryjne i katastrofy chemiczne stanowią potencjalnie największe zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi jak też stanu środowiska naturalnego. Wyciek substancji toksycznych do środowiska może nastąpić w wyniku:

- awarii produkcyjnej;
- zniszczenia zakładu;
- zniszczenia zbiornika;
- podczas transportu.

Zakłady pracy stosujące w produkcji lub posiadające toksyczne środki przemysłowe:

- „ANIMEX FOODS” Sp. z o.o. Sp. k. Oddział Szczecin – **AMONIAK**;
- „DROBIMEX” Sp. z o.o. – **AMONIAK**;
- PPU „PORT RYBACKI GRYF” – **AMONIAK**;
- „CHŁODNIA SZCZECIŃSKA” Sp. z o.o. – **AMONIAK**;
- „LODOM” Sp. z o.o. Chłodnia Składowa – **AMONIAK**;
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Cukierniczego „GRYF” S.A. – **AMONIAK**;
- Calsberg Group Browar Bosman Szczecin S.A. – **AMONIAK**;
- BLUE SEVEN Sp. z o.o. – **AMONIAK**;
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji – **CHLOR**;
- Morski Terminal Przeładunkowo – Składowy LPG ORLEN GAZ Sp. z o.o. – **PROPAN, BUTAN, MIESZANINA**;
- ALFA TERMINAL Sp. z o.o. ul. Nad Odrą 10, – **METANOL**.

Największe zagrożenie dla miasta Szczecina stwarzają Zakłady Chemiczne POLICE, które mogą posiadać w swoich zbiornikach około 20 000 ton amoniaku. Jednorazowe uwolnienie całości zgromadzonego amoniaku nie jest możliwe – gdyż amoniak jest magazynowany w 3 zbiornikach. W wyniku awarii i uwolnienia się dużej ilości amoniaku i przy wiatrach północnych lub północno-zachodnich może dojść do powstania stref skażeń w mieście.

9.1. Katastrofy komunikacyjne z udziałem Toksycznych Środków Przemysłowych (TŚP)

Postępująca motoryzacja, ciągła rozbudowa sieci dróg i różnorodność przewożonych ładunków potęgują zagrożenia, które towarzyszą katastrofom i wypadkom drogowym.

Zagrożenie to potęguje się, kiedy efektem kolizji jest uwolnienie toksycznych środków przemysłowych (TŚP) lub niebezpiecznych środków chemicznych (NŚCH).

Przez miasto przebiegają trasy kołowe i kolejowe, którymi codziennie przewozi się toksyczne środki przemysłowe. Do nich należy zaliczyć:

Linie kolejowe:

- **STARGARD SZCZECIŃSKI » SZCZECIN PORT CENTRALNY » POLICE**,
- **GRYFINO » SZCZECIN PORT CENTRALNY » POLICE**,

Trasy kołowe:

- **DROGA 118 (A-6) » FLORIANA KRYGIERA » USTOWSKA » SZCZAWIOWA » TAMA POMORZAŃSKA » KOLUMBA » ŁADY » LUDOWA » DĘBOGÓRSKA » ŚWIATOWIDA » LIPOWA » STOŁCZYŃSKA » CISOWA » POLICE**;
- **FLORIANA KRYGIERA » POŁUDNIOWA- » MIESZKAI » PLAC KOŚCIUSZKI » KRZYWOUSTEGO » WAWRZYNIAKA » WOJSKA POLSKIEGO » GŁĘBOKIE » PILICHOWO » TANOWO » TRZESZCZYN » POLICE**

Ewentualne uwolnienie się TŚP przewożonych w/w trasami może spowodować zagrożenie dla ludzi i zwierząt. Dlatego w przypadku zaistnienia awarii w czasie transportu TŚP może nastąpić skażenie ludności zamieszkałej przy tych trasach; Straty będą zależne od odległości od miejsca wypadku, kierunku wiatru i rodzaju uwolnionego środka. O ile tranzyt TŚP przez miasto jest ustalony i kontrolowany przez odpowiednie służby, to transport wewnętrzny /dowóz

do małych zakładów pracy/ jest trudno uchwytne. Niebezpieczny jest również transport materiałów pędnych do położonych w mieście stacji paliwowych.

Gdy jesteśmy uczestnikiem wypadku lub jego świadkiem powinniśmy:

- powiadomić służby ratownicze (Straż Pożarną, Policję, Pogotowie Ratunkowe);
- udzielić pomocy lżej poszkodowanym, gdy nie grozi to pożarem, wybuchem i gdy nie ma innych zagrożeń;
- stosować się do poleceń służb ratunkowych;
- nie zbliżać się do miejsca katastrofy bez powodu, nie blokować dojazdu pojazdom specjalnym;
- wyłączyć nawiew w pojeździe i zamknąć okna, gdy jest podejrzenie wycieku niebezpiecznej substancji;
- ostrzegać innych użytkowników drogi.

9.2. Pamiętaj!

Pojazdy samochodowe przewożące substancje niebezpieczne są oznakowane pomarańczowymi prostokątnymi tablicami z czarnymi napisami określającymi rodzaj niebezpiecznej substancji według międzynarodowych oznaczeń, umieszczonymi z tyłu i przodu pojazdu, w następujący sposób:

- **Benzyzny – paliwa** (nr zagrożenia **33**, wg wykazu ONZ **1203**)

33
1203

- **Amoniak** (nr zagrożenia **268**, wg wykazu ONZ **1005**)

268
1005

- **Chlor** (nr zagrożenia **266**, wg wykazu ONZ **1017**)

266
1017

Jeżeli jesteś świadkiem wypadku z udziałem TŚP lub NŚCH – powiadom natychmiast Straż Pożarną i Policję.

Podaj istotne dane:

- miejsce zdarzenia;
- swoje dane;
- nie bądź kibicem zdarzenia, ale oddal się z miejsca wypadku aby zminimalizować ryzyko zatrucia;
- opuść rejon zagrożony, kierując się prostopadle do kierunku wiatru;
- chroń swoje drogi oddechowe w tym celu wykonaj filtr ochronny z dostępnych Ci materiałów (zwilżona w wodzie lub wodnym roztworze sody oczyszczonej, chusteczka, szalik, ręcznik, itp.) i osłoń nim drogi oddechowe;
- jeżeli jesteś w samochodzie – zamknij okna, włącz wentylację wewnętrzną, staraj się jak najszybciej opuścić strefę skażenia;
- stosuj się ściśle do poleceń służb ratowniczych lub komunikatów przekazywanych przez lokalne środki przekazu – radio, TV, megafony;
- jeżeli przebywałeś w strefie skażonej, zdejmij ubranie, które uległo zanieczyszczeniu, i zamień je na czyste oraz dużą ilością wody przemyj oczy, usta, nos i weź prysznic.

Jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że niebezpieczne środki chemiczne przenikną do twojego domu, to:

- włącz radio lub telewizor na program lokalny i stosuj się ściśle do poleceń wydanych przez lokalne władze (służby ratownicze);
- uszczelnij wszystkie otwory okienne, wentylacyjne, drzwi – oklejając je taśmą klejącą, obkładając rulonami z mokrych ręczników lub prześcieradeł;
- oddychaj przez maseczkę wykonaną z gazy, waty, ręcznika itp.;
- zadbaj o bezpieczeństwo swoich podopiecznych, dzieci, osób niepełnosprawnych, zwierząt domowych;
- pozostań w wewnętrznej części domu przy zamkniętych drzwiach – w przypadku, gdy istnieje niebezpieczeństwo skażenia chlorem, udaj się na wyższe kondygnacje np. do sąsiadów. W przypadku amoniaku – kieruj się do pomieszczeń położonych na niskich kondygnacjach;
- powiadom o zagrożeniu najbliższe otoczenie;
- wyłącz urządzenia elektryczne i gazowe z otwartym ogniem;
- nie jedz żywności i nie pij płynów, które mogły ulec skażeniu.

10. AWARIE ZE SKAŻENIAMI PROMIENIOTWÓRCZYMI

Wypadki radiologiczne mogą zdarzyć się wszędzie tam, gdzie są używane, składowane lub transportowane środki radioaktywne. Największe niebezpieczeństwo stwarzają te wykorzystywane w elektrowniach jądrowych ze względu na ich ilość.

Materiały te są niebezpieczne z powodu szkodliwego oddziaływania niektórych typów promieniowania na komórki ciała. Im dłużej dana osoba jest narażona na promieniowanie, tym większe jest zagrożenie. Są trzy czynniki, które minimalizują oddziaływanie promieniowania na Twoje ciało:

- odległość;
- osłona;
- czas.

Odległość – im większa odległość od źródła promieniowania – tym mniejsza dawka napromieniowania. W razie poważnych awarii jądrowych władze będą wzywać do ewakuacji, aby oddalić się od źródła promieniowania.

Oslona – podobnie jak odległość – im bardziej ciężkie i gęste materiały pomiędzy Tobą a źródłem promieniowania tym lepiej. Dlatego w czasie wypadków radiologicznych władze będą zalecać pozostawanie wewnątrz pomieszczeń. W większości przypadków, ściany Twojego domu będą wystarczającym zabezpieczeniem.

Czas – w większości przypadków natężenie promieniowania szybko maleje. Ograniczenie czasu przebywania w zasięgu promieniowania zmniejszy wielkość pochłoniętej dawki promieniowania.

Po wystąpieniu wypadków radiologicznych władze będą monitorować wszystkie przypadki pojawienia się promieniowania i określać, kiedy minie zagrożenie.

10.1. Czynności do wykonania przed wystąpieniem zagrożenia.

Na wypadek katastrofy miej przygotowane następujące rzeczy:

- latarkę z zapasowymi bateriami;
- przenośne radio bateryjne z zapasowymi bateriami;
- apteczkę i podręcznik pierwszej pomocy;
- alarmowy zapas wody i żywności;
- otwieracz do konserw;
- solidne obuwie;
- bądź przygotowany do ewakuacji lub schronienia się w swoim domu;
- opracuj plan komunikowania się na wypadek zagrożenia;
- przygotuj plan oraz sposoby powrotu do domu członków rodziny, jeżeli w czasie wystąpienia zagrożenia są rozdzieleni (realna możliwość w ciągu dnia, gdy dorośli są w pracy, a dzieci w szkole);
- poproś krewnych lub znajomych, zamieszkałych w innych miejscowościach, aby służyli jako miejsce kontaktu dla Twojej rodziny. Upewnij się, czy wszyscy członkowie Twojej rodziny znają nazwisko, adres i nr telefonu osoby kontaktowej;
- jeżeli prowadzisz samodzielne gospodarstwo rolne, zastanów się nad zabezpieczeniem paszy dla zwierząt hodowlanych, ujęć wody pitnej oraz pomieszczeń dla nich;
- w czasie zagrożenia zachowaj spokój;
- nie każdy wypadek, związany z wydostaniem się substancji promieniotwórczej jest dla Ciebie niebezpieczny;
- wypadek może dotyczyć tylko terenu zakładu (elektrowni atomowej) i może nie powodować żadnych zagrożeń zewnętrznych;
- uważnie i stale słuchaj radia, oglądaj telewizję ogólnokrajową i lokalną. Komunikaty określają charakter wypadku, stopień zagrożenia oraz jego zasięg i szybkość rozprzestrzeniania się, wykonaj zalecenia wynikające z komunikatów.

Gdy powracasz do miejsca schronienia z zewnątrz:

- weź prysznic, zmień obuwie i odzież;
- schowaj do plastikowej torby rzeczy noszone na zewnątrz i szczelnie je zamknij;
- jeżeli otrzymasz polecenie ewakuacji, wykonuj je niezwłocznie, według zaleceń władz;
- nasłuchuj w radiu i telewizji komunikatów o drogach ewakuacji, tymczasowych ukryciach i sposobach postępowania;
- zabierz przygotowane na ewakuację rzeczy;
- pamiętaj o swoich sąsiadach, którzy mogą potrzebować specjalnej pomocy przy małych dzieciach, starszych lub niepełnosprawnych osobach;
- w wypadku zaniechania ewakuacji, pozostań w domu;
- zabezpiecz i pozamykaj okna i drzwi;
- wyłącz klimatyzację, wentylację, ogrzewanie nawiewowe itp.;
- miej przy sobie cały czas włączone radio bateryjne;
- zamknij (uszczelnij) zasuwy piecove i kominowe;
- udaj się do piwnicy lub innych pomieszczeń poniżej powierzchni gruntu;
- pozostań wewnątrz pomieszczeń do czasu, aż władze ogłoszą, że jest bezpiecznie;

- jeżeli musisz wyjść na zewnątrz, zakryj usta i nos mokrym ręcznikiem;
- bądź przygotowany do ewakuacji lub schronienia się na dłuższy czas w domu;
- ukryj inwentarz i nakarm go przechowywaną w zamknięciu paszą;
- nie używaj telefonu jeżeli nie jest to konieczne. Linie telefoniczne są niezbędne dla akcji ratowniczej;
- przechowuj żywność w szczelnych pojemnikach lub lodówce;
- nie zabezpieczoną żywność przed schowaniem dokładnie opłucz;
- zrezygnuj ze spożywania owoców, warzyw i wody z niepewnych źródeł;
- dalej postępuj zgodnie z zaleceniami określonymi przez władze do czasu odwołania zagrożenia skażeniem promieniotwórczym.

10.2. Po odwołaniu zagrożenia radiacyjnego

- opuść ukrycie i w razie najmniejszych podejrzeń o skażeniu poddaj siebie i rodzinę zabiegom sanitarnym;
- unikaj spożywania żywności z Twojego ogrodu oraz mleka od Twoich krów i kóz, dopóki nie będą zbadane przez lokalny inspektorat sanitarny;
- w przypadku zarządzenia ewakuacji zabierz ze sobą najcenniejsze rzeczy, odzież, dokumenty i produkty żywnościowe. Zabezpiecz mieszkanie.

11. TERRORYZM

Terroryzm to zamierzone użycie przemocy lub groźby jej użycia dla osiągnięcia celów politycznych, religijnych lub ideologicznych poprzez wzbudzenie strachu, zastraszenie lub przymus. Zjawisko to opiera się na działaniach niekonwencjonalnych, najczęściej o charakterze kryminalnym, których skutki mają wykraczać poza osoby będące bezpośrednimi ofiarami ataku.

Celem ataków mogą stać się ośrodki władzy oraz infrastruktury gospodarczej i publicznej, a także obiekty, których zniszczeni stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa powszechnego, takie jak zapory wodne, zakłady przechowujące toksyczne środki przemysłowe (TŚP) i ujęcia wody.

Kilka lat temu w Polsce pojawił się mało znany dotychczas rodzaj zagrożeń, jakimi są działania terrorystyczne. Sprowadzało się to najczęściej do podłożenia ładunków wybuchowych w różnych miejscach i obiektach, a następnie telefonicznym powiadomieniu o mającym nastąpić wybuchu.

Z reguły sygnały tego typu, były alarmami fałszywymi i w dalszym ciągu odbierane są przez obiekty użyteczności publicznej takie jak urzędy, szkoły, szpitale, duże obiekty handlowe. Tragiczne mogą być skutki w stosunku do szpitali, w których walczy się o życie.

Jak postępować w przypadku strzelaniny:

- jeżeli w bezpośrednim sąsiedztwie rozległy się strzały, uciekaj z miejsca zagrożonego - nie ratuj rzeczy osobistych i nie staraj się za wszelką cenę pomagać innym;
- biegnij pochylony, obserwuj teren i myśl którądy możesz się wydostać z miejsca zagrożonego;
- jeżeli nie możesz uciekać, szukaj naturalnych osłon które ochronią Cię przed pociskami np. grubych ścian, murków, krawężników czy drzew - połóż się na ziemi

- osłoń rękami głowę, nie ruszaj się do końca strzelaniny, w miarę możliwości obserwuj otoczenie, czekaj na działanie Policji;
- jeżeli chowasz się za samochodem, jako zasłonę wykorzystaj miejsce ulokowania silnika;
 - jeżeli nie możesz wydostać się z budynku, a napastnik Ciebie nie zauważył, ukryj się w jakimś pomieszczeniu:
 - zachowaj ciszę;
 - zabarykaduj drzwi, ciężkimi przedmiotami np. szafka, biurko, stół;
 - wyłącz źródła dźwięku i światła np. telewizor, radio, oświetlenie;
 - wycisz telefon;
 - schowaj się w ciemnym rogu pomieszczenia lub za meblami;
 - jeżeli w pomieszczeniu do którego wszedłeś są jakieś osoby, kieruj nimi wydając polecenia wykonania powyższych czynności, poleć im w miarę możliwości rozproszyć się i ukryć za meblami w pomieszczeniu;
 - słuchaj odgłosów z zewnątrz;
 - bez względu na to co się dzieje zachowuj bezwzględną ciszę, nie wychodź z pomieszczenia czekaj na przybycie służb ratowniczych;
 - jeżeli jesteś bezpieczny ukryty w pomieszczeniu dzwoń na numer alarmowy, rozmawiaj cicho z operatorem i nasłuchuj odgłosów z otoczenia, przekaż:
 - co i gdzie się wydarzyło;
 - lokalizację sprawcy i kierunek poruszania;
 - liczbę sprawców, ich opis i uzbrojenie;
 - podaj liczbę poszkodowanych;
 - odpowiadaj na pytania operatora;
 - jeżeli nie możesz rozmawiać pozostaw aktywne połączenie i pozwól słuchać operatorowi.
 - **jeżeli nie masz możliwości uciekać lub ukryć się**, a sprawca którego celem jest zabicie jak największej liczby osób zmierza w Twoim kierunku i **znajdujesz się w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia** – podejmij walkę z napastnikiem:

PAMIĘTAJ!- walczysz o swoje życie

- wybierz odpowiedni moment do ataku, postaraj się na moment odwrócić uwagę napastnika;
- musisz zaatakować z pełną determinacją i maksymalną agresją;
- do walki możesz wykorzystać przedmioty które masz w pobliżu: krzesło, nożyczki, długopis, szkło, dezodorant w sprayu;
- walcz do czasu unieszkodliwienia napastnika i wołaj pomocy - inne ukryte osoby mogą udzielić ci wsparcia;
- po zakończeniu strzelaniny i uwolnieniu będziesz przesłuchiwany przez Policję dlatego czekaj cierpliwie na zakończenie czynności.

**JEŻELI STAŁEŚ SIĘ ZAKŁADNIKIEM:
RÓB, CO CI KAŻĄ. NIE GRAJ BOHATERA I NIE STAWIAJ OPORU
NIE DYSKUTUJ Z NAPASTNIKAMI, NIE BUNTUJ SIĘ – TO MOŻE TYLKO
POGORSZYĆ SYTUACJĘ
TWOIM CELEM POWINNO BYĆ PRZETRWANIE
CZEKAJ NA AKCJĘ WYSPECJALIZOWANEJ JEDNOSTKI RATOWNICZEJ**

- nie uciekaj, jeżeli to możliwe, połóż się na ziemi, wykorzystaj naturalne osłony (np. ściana, schody, meble), rękami chroń głowę, staraj się zachować spokój;
 - jeżeli masz możliwość nie kładź się na ciągach komunikacyjnych lub pod oknami;
 - unikaj dłuższego kontaktu wzrokowego z napastnikiem – może to wzbudzić jego agresję;
 - nie odwracaj się tyłem do napastnika;
 - wykonuj polecenia napastników, jeżeli oczekują od ciebie odpowiedzi, udziel jej po dłuższym namyśle- unikaj dyskusowania, częstego zadawania pytań, gwałtownych ruchów, obraźliwych zwrotów;
 - zawsze pytaj napastników o pozwolenie np. pójścia do toalety, wstania, otwarcia torby itp.;
 - na żądanie napastników oddaj im wszystkie przedmioty osobiste;
 - nie zwracaj na siebie uwagi napastników;
 - pozbydź się niepostrzeżenie oznaki pozycji zawodowej – jej identyfikacja może spowodować agresję napastników;
 - stawiaj sobie drobne cele (np. uzyskanie od napastników wody, posiłku, opatrunku, możliwości skorzystania z toalety, udzielenia pomocy innej osobie), realizuj je i wyznaczaj kolejne;
 - stawiaj sobie przyszłe cele (co będziesz robił po uwolnieniu?) - umacnia to wolę przeżycia;
 - staraj się utrzymywać sprawność fizyczną i umysłową – myśl pozytywnie,
 - staraj się dbać o higienę osobistą;
 - stosuj zasadę ograniczonego zaufania w stosunku do współwięźniów – wśród nich może znajdować się ukryty napastnik;
 - nie ujawniaj otoczeniu swoich obaw i słabych punktów – kontroluj swoje reakcje i wypowiedzi;
 - staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących porywaczy i otoczenia – twoje zeznania mogą pomóc Policji w dalszych działaniach;
 - bądź świadom, że przy wydłużającym się czasie uwięzienia, u ciebie lub u współwięźniów może obudzić się „syndrom sztokholmski” (sympatyzowanie z prześladowcami, chęć pomagania im);
 - nie blokuj drogi ucieczki napastników.
- **Jeżeli zostałeś zwolniony w wyniku negocjacji i udało Ci się uciec, staraj się przekazać policji jak najwięcej szczegółów na temat:**
- napastników (liczba, opis wyglądu, broń i wyposażenie, zachowanie, charakterystyczne cechy);
 - obiektu oraz miejsca przetrzymywania zakładników;

- zakładników (liczba, stan zdrowia, charakterystyczne cechy, itp.);
 - innych elementów mogących zagrażać zakładnikom lub interweniującym policjantom.
- **Jeżeli znalazłeś się w centrum lub w bezpośrednim zasięgu akcji antyterrorystycznej, pamiętaj: akcja służb ratowniczych zawsze wywołuje zamieszanie i panikę, towarzyszą jej krzyki, wybuchy, strzały:**
- nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – policjanci mogą uznać Cię za napastnika;
 - połóż się za najbliższym ukryciem, trzymając ręce z otwartymi dłońmi na wysokości głowy;
 - nie próbuj pomagać, nie atakuj napastników;
 - słuchaj i wykonuj polecenia i instrukcje dawane przez policjantów – bądź świadom, że będą to działania gwałtowne, wykluczające jakiegokolwiek namiastki sprzeciwu – nie zabieraj czasu zadawaniem pytań lub próbą dyskusji;
 - nie dotykaj, nie podnoś przedmiotów pozostawionych przez napastników lub policjantów;
 - nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących;
 - po wydaniu polecenia opuszczenia pomieszczenia, opuść je jak najszybciej, nie zatrzymując się np. w celu zabrania rzeczy osobistych lub załatwienia potrzeby fizjologicznej;
 - w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających, odpowiadaj na pytania osoby prowadzącej przesłuchanie (przedstaw się i opowiedz, jak znalazłeś się w miejscu zamachu) – bądź świadom, że do chwili potwierdzenia twojej tożsamości i wykluczenia udziału w grupie napastników, będziesz traktowany jak przestępca.
- **Jeżeli w wyniku pomyłki lub dynamicznych zdarzeń stałeś się przypadkowym celem akcji policyjnej:**
- nie stawiaj oporu - opór spowoduje zwiększenie gwałtowności działań, a policjanci będą traktowali cię jak napastnika;
 - wykonuj polecenia i instrukcje przekazywane przez interweniujących policjantów;
 - nie próbuj wyjaśniać sprawy, zadawać pytań czy dyskutować podczas akcji policyjnej – **będziesz mógł wszystko wyjaśnić po zakończeniu działań.**
- **Jeśli otrzymasz informację „o bombie telefonicznie lub e-mailem:**
- zachowaj spokój, nie wpadaj w panikę, nie odkładaj słuchawki;
 - nie lekceważ informacji o „bombie”, rozmawiaj konkretnie i rzeczowo, zapamiętaj jak najwięcej informacji;
 - przedłużaj rozmowę (np. udając trudności w zrozumieniu) by uzyskać jak najwięcej szczegółów;
 - zapisuj lub nagraj przebieg rozmowy, czas, sposób mówienia dzwoniącego, przekazaną informację;
 - **jeśli informacja dotarła e-mailem - zapisz i wydrukuj;**
 - otrzymanej informacji powiadom administratora obiektu lub Policję.
- **Sposoby postępowania w sytuacji alarmu bombowego:**
- pomyśl, którędy można się ewakuować z budynku, dworca, galerii handlowej lub innych zatłoczonych miejsc;

- odsuń się od ciężkich lub łatwo tłukących się przedmiotów, które mogą być przesunięte podczas wybuchu;
 - pamiętaj by nie pozostawiać własnego bagażu bez opieki i nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków;
 - ciekawość jest niebezpieczna - jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak najwięcej osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę (informację przekazuj w sposób nie powodujący paniki);
 - po ogłoszeniu ewakuacji zachowaj spokój, zabierz rzeczy osobiste (torbę, kurtkę, telefony komórkowe), sprawnie opuść zagrożone miejsce;
 - po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, **przejmuje ona kierowanie akcją**;
 - w przypadku włączenia parkingu dla pojazdów w strefę zagrożenia, nie ratuj na siłę swojego samochodu (dotyczy to również innych cennych przedmiotów) – **życie jest ważniejsze.**
- **Zawiadamiając Policję (112, 997) podaj:**
- miejsce znalezienia i opis przedmiotu, który może być urządzeniem wybuchowym;
 - adres podłożenia urządzenia wybuchowego;
 - w przypadku informacji przekazanej telefonicznie dokładną treść rozmowy z informującym o podłożeniu ładunku wybuchowego;
 - w przypadku informacji przekazanej mailem: przeczytać treść e-maila z informacją, godzinę otrzymania informacji;
 - swoje imię, nazwisko, numer telefonu, z którego przekazywana jest informacja oraz godzinę;
 - uzyskaj od Policji potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia.

Telefony alarmowe w razie niebezpieczeństwa

112 – numer alarmowy

999 – Pogotowie Ratunkowe

998 – Straż Pożarna

997 – Policja

Apele o wzmożoną czujność i zwracanie uwagi na podejrzane osoby lub przedmioty nie mają nic wspólnego z wezwaniem do inwigilacji sąsiadów czy donoszenia. To po prostu potrzeba chwili. Niestety większość społeczeństwa woli się nie interesować otoczeniem jest obojętna, dopóki coś się stanie. To utrudnia pracę Policji. Sytuacja ta musi się zmienić, nie tylko z powodu zagrożenia terroryzmem, ale i zwyczajną przestępczością. Nikt nie zadba lepiej o nasze bezpieczeństwo niż sąsiad, który w porę zaalarmuje o zagrożeniu. Pracę Policji utrudnia też nieracjonalne zachowanie się ludzi w momencie zagrożenia. Gdy słychać strzały, ludzie zamiast się ukryć lub uciekać, biegną w kierunku miejsca strzelania. Gdy pirotechnicy rozbijają

bombę, tłum chce się temu przyglądać, podchodzi jak najbliżej. Musimy zmienić te obyczaje żeby nie było za późno, a ponadto trzeba być czujnym.

11.1. Bądź czujny

11.1.1. W domu:

- żyj tak jak dotąd, zwracaj uwagę na podejrzany bagaż, pakunki, samochody albo ludzi zachowujących się dziwnie, nietypowo;
- zorientuj się, czy ktoś chroni budynek, w którym mieszkasz, lub gdzie w najbliższym otoczeniu znajduje się firma ochroniarska. Może będziesz potrzebował ich pomocy;
- kiedy zauważysz, że w twojej okolicy zamieszkał ktoś budzący podejrzenia, podziel się tą uwagą z dzielnicowym. Staraj się być obiektywny i przekazuj tylko fakty;
- skompletuj zestaw niezbędnych rzeczy, które pomogą ci przetrwać w razie niebezpieczeństwa: woda mineralna w butelkach (ok. 3 litrów na osobę), apteczka, gaśnica, ubrania, pościel, podstawowe narzędzia, latarka, radio ,baterie;
- stwórz plan ewakuacji swojej rodziny obejmujący co najmniej dwa miejsca spotkania poza domem w razie niebezpieczeństwa. Jedno miejsce niedaleko domu na wypadek nagłego zagrożenia, np. pożaru. Drugie poza najbliższym sąsiedztwem, na wypadek gdybyś nie mógł wrócić do domu, znajdź punkt kontaktowy poza miejscowością dla rodziny, na wypadek gdybyście się rozdzielili w razie niebezpieczeństwa.

11.1.2. W pracy:

- zwracaj uwagę na wszystkie dziwne i podejrzane zachowania;
- zwracaj uwagę na to, czy w twojej firmie(miejscu pracy) wszystko znajduje się na swoim miejscu. Taka wiedza może się przydać np. przy przeszukiwaniu w celu znalezienia podłożonej bomby;
- szczególną uwagę zwracaj na obce samochody parkujące w okolicach Twojej firmy;
- nawiąż kontakty z sąsiednimi firmami, żebyście razem byli w stanie ogarnąć uwagę większy teren;
- zorientuj się, kto chroni twoją firmę lub teren, na którym się ona znajduje. To właśnie ochrona jako pierwsza ma obowiązek przyjąć Twoje zawiadomienie o podejrzanych przedmiotach lub osobach;
- zorientuj się, kto w Twojej firmie odpowiada za obronę cywilną. Masz prawo od takiej osoby zażądać instrukcji, jak zachować się w przypadku niebezpieczeństwa lub katastrofy. Masz prawo wiedzieć, czy firma posiada awaryjne środki łączności i źródła dla energii (np. generatory na olej napędowy).

11.1.3. W podróży:

- zwracaj uwagę na rzeczy pozostawione bez opieki na dworcach, lotniskach, w centrach handlowych itp. Podejrzanych przedmiotów nigdy nie dotykaj, możesz ich przypilnować do czasu pojawienia się odpowiednich służb;
- bądź czujny, widząc, że ktoś oddala się od bagażu czy przedmiotu, szczególnie jeżeli ten przedmiot przedstawia jakąś wartość (rower, neseser, telefon, dyktafon) zwróć

uwagę takiej osobie, że coś zostawiła. Jeżeli nie zareaguje, natychmiast zawiadom policję lub ochronę;

- Staraj się zapamiętać wygląd tej osoby;
- zwracaj uwagę na osoby nietypowo ubrane np. noszące długi płaszcz w upalną pogodę.

11.2. Zawiadom Policję jeżeli:

- ktoś podejrzany zagłęda do domów lub samochodów , albo obserwuje Twoją okolicę;
- w sąsiedztwie systematycznie pojawiają się obce podejrzane samochody;
- ktoś majstruje przy instalacjach elektrycznych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych;
- wyczujesz dziwne zapachy wokół budynku;
- zauważysz obce osoby chodzące od drzwi do drzwi, które nie potrafią się niczym wylegitymować, a przedstawiają się różnie np. jako doradcy prawni itp.;
- ktoś umieszcza większe pakunki w ulicznych koszach na śmieci;
- jakiś osobnik w sklepie, podejrzanie długo, dziwnie się zachowując grzebie wśród żywności na półkach – terroryści mogą zatruwać produkty.

Po przybyciu Policji:

- administrator obiektu przekazuje Policji wszelkie informacje dotyczące zdarzenia, wskazuje miejsca zlokalizowanych przedmiotów i newralgiczne punkty budynku;
- policjant przejmuje kierowanie akcją, administrator budynku służy mu wszelką pomocą;
- na wniosek policjanta administrator podejmuje decyzje o ewakuacji osób, o ile nie nastąpiło to wcześniej;
- identyfikacja i rozpoznanie podejrzanych przedmiotów należy wyłącznie do obowiązków Policji;
- po zakończeniu działań policjant kierujący akcją przekazuje obiekt protokolarnie administratorowi.

Podczas wybuchu

- w razie eksplozji w budynku postaraj się opuścić go tak szybko, jak to możliwe. Jeżeli przedmioty zaczynają spadać z półek lub sufitu schowaj się pod stół albo biurko.

W wypadku pożaru:

- pochyl się nisko i opuść budynek najszybciej jak to możliwe,
- przykryj usta i nos mokrym materiałem,
- kiedy zbliżysz się do zamkniętych drzwi przyłóż dłoń i przedramię do najniższej, środkowej i najwyższej części drzwi by wyczuć ich temperaturę, jeżeli drzwi nie są gorące uchyl je ostrożnie stojąc za nimi. Kiedy czujesz, że ich temperatura jest wysoka nie otwieraj drzwi i poszukaj innej drogi ucieczki,
- dym i trujące gazy zbierają się najpierw pod sufitem, pozostań poniżej poziomu dymu przez cały czas.

Po wybuchu jeżeli utknąłeś w rumowisku:

- użyj latarki;
- pozostań na miejscu, by nie powodować wzbijania się kurzu, przykryj usta i nos chusteczką lub ubraniem;
- uderzaj w rury lub ściany, by ratownicy mogli usłyszeć, gdzie jesteś, krzycz tylko w ostateczności – krzyk powoduje, że wdychane są przy okazji niebezpieczne ilości kurzu.

Pomoc ofiarom

- nieprzygotowani ludzie nie powinni uczestniczyć w ratowaniu poszkodowanych znajdujących się w środku zawalonego budynku. Poczekaj na przyjazd służb ratowniczych.

12. ZAGROŻENIE EPIDEMIOLOGICZNE

Era zimnej wojny zostawiła olbrzymie ilości środków, które uwolnione, będą powodowały zagrożenia chorobotwórcze. Niedawno wszystkie służby medyczne zostały postawione w stan najwyższej gotowości, a ludzie w stan przerażenia ze względu na akty związane z rozsyłaniem laseczek – zarodników wąglika. Wiele osób uległo zakażeniu, kilka osób, zmarło. Tego rodzaju zagrożenie i inne, związane z rozrzucaniem różnego rodzaju bakterii, może nam w Polsce również grozić. Bardzo niebezpieczne może się okazać zatrucie ujęć i zbiorników wody pitnej.

Do najbardziej niebezpiecznych broni biologicznych należy zaliczyć:

- wąglik;
- dżumę;
- czarną ospę;
- cholere;
- wirus Ebola;
- zapalenie mózgu;
- tyfus;
- jad kiełbasiany.

W przypadku stwierdzenia możliwości kontaktu z chorobami zakaźnymi należy bezzwłocznie skontaktować się z lekarzem. Cały czas należy zachowywać się zgodnie ze wskazówkami charakterystycznymi dla epidemii.

12.1. W celu uniknięcia skutków zagrożeń epidemiologicznych wynikających z różnych przyczyn każdy mieszkaniec miasta powinien:

- przestrzegać podstawowych zasad higieny;
- nie spożywać żywności z niepewnych źródeł;
- unikać kontaktu z chorymi na choroby zakaźne;
- w razie wątpliwości zgłosić się do lekarza;
- przestrzegać terminów szczepień ochronnych;
- ograniczyć kontakty bezpośrednie ze zwierzętami;
- przestrzegać zaleceń zawartych w ogłoszeniach i komunikatach.

12.2. Aby zmniejszyć zagrożenia, trzeba przestrzegać następujących zaleceń:

- nie spożywać, przetwarzać, ani uzdatniać żywności wykazującej cechy zamoczenia oraz bez zewnętrznych oznak uszkodzenia, ale przechowywanej w niewłaściwej temperaturze (wyłączone urządzenia chłodnicze);
- kupując żywność należy zwrócić szczególną uwagę na wygląd i stan opakowań (zacieki i ślady korozji), czytelność etykiet, termin przydatności do spożycia;
- wszelkie wątpliwości związane ze stanem sanitarnym obiektów i dystrybucją żywności należy zgłaszać do stacji sanitarno-epidemiologicznej;
- ze źródeł wody, które zostały zatopione lub podtopione, należy wypompować wodę i naprawić uszkodzenia. Po napełnieniu studni wodą należy ją wydezynfekować, a następnie długo wodę usuwać, wykonać badanie wody dopuszczające ją do spożycia;
- oczyścić najbliższe otoczenie z nieczystości.

12.3. Ogólne zasady zachowanie się ludzi w terenie skażonym:

- trzeba tak poruszać się wyznaczonymi trasami, by jak najszybciej wyjść z terenu skażonego;
- nie wolno spożywać posiłków, pić wody, palić tytoniu;
- należy poruszać się tak, aby nie wzniecić kurzu oraz zachowywać szczególne środki ostrożności przy przejściu na tereny porośnięte trawą lub silnie zadrzewione;
- nie wolno zdejmować maski przeciwgazowej i środków ochrony skóry;
- zawsze należy poddawać się kontroli laboratoryjnej oraz odkażającym zabiegom sanitarnym.

13.SŁUŻBY DYŻURNE ORAZ ICH TELEFONY ALARMOWE

O wszystkich zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa mieszkańców Szczecina informuj służby dyżurne!!!

Lp.	Instytucja	Nr telefonu	Numer telef. alarmowy	Uwagi
1	Urząd Miasta WZKiOL	91 4245110,		
2	Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego	91 4348510		
3	Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego	91 4303342		
4	Centrum Powiadamiania Ratunkowego		112	
4	Pogotowie Ratunkowe		999	
5	Straż Pożarna		998	
6	Policja		997	
7	Straż Miejska		986	
8	Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne		994	
9	Pogotowie Ciepłownicze		993	
10	Pogotowie Gazowe		992	
11	Pogotowie Energetyczne		991	

14. EUROPEJSKI NUMER 112

Centrum Powiadamiania Ratunkowego - jednolity system, który obsługuje zgłoszenia alarmowe kierowane na numer alarmowy 112 umożliwiające przekazanie zgłoszenia alarmowego w celu zaangażowania właściwych służb ratowniczych. Od 2017 roku rozpoczęto przejmowanie zgłoszeń kierowanych na numery alarmowe 997, 998 i 999. Operatorzy numerów alarmowych odbierają połączenia, następnie przeprowadzają rozmowę w celu uzyskania odpowiednich informacji i drogą elektroniczną przekazują zgłoszenie do służb ratunkowych. Operator otrzymuje automatycznie informacje na temat lokalizacji dzwoniącego; w przypadku zgłoszeń z telefonów komórkowych są to współrzędne geograficzne, numer dzwoniącego oraz imię i nazwisko osoby, na którą telefon jest zarejestrowany (również w przypadku zarejestrowanego numeru na kartę), w przypadku zgłoszeń z telefonów stacjonarnych operator otrzymuje dokładny adres oraz imię i nazwisko osoby, na którą telefon jest zarejestrowany. System powiadamiania ratunkowego pozwala także na identyfikację numerów zastrzeżonych.

Operatorzy mogą szybko rozpoznać zgłoszenia fałszywe, złośliwe lub niezasadne i dzięki temu numer alarmowy nie jest blokowany, łatwiej jest dodzwonić się na numer alarmowy i do służb alarmowych docierają tylko zgłoszenia od osób, które naprawdę potrzebują pomocy.

System działa z zastosowaniem zasady wzajemnej zastępowalności centrów w przypadku technicznej awarii jednego CPR-u lub w razie gdy liczba połączeń przekracza możliwość szybkiej ich obsługi, wtedy system przekierowuje automatycznie zgłoszenie do CPR-u innego województwa.

14.1. Kiedy dzwonić na "112"

Numer ten służy wyłącznie do powiadamiania w nagłych sytuacjach zagrożenia zdrowia, życia lub mienia, np.:

- pożary;
- wypadki drogowe;
- kradzieże;
- włamania;
- w przypadku użycia przemocy;
- nagłe omdlenia i utrata świadomości;
- poważne uszkodzenie ciała i silne krwawienie;
- przypadki porażenia prądem;
- rozpoznania osoby poszukiwanej przez Policję;
- inna nagła sytuacja zagrażająca zdrowiu lub życiu.

14.2. Jak dzwonić na "112"

Czyli co należy robić- krok po kroku - od momentu wybrania numeru 112:

- miejsce rozmowy powinno znajdować się w pobliżu miejsca zdarzenia i pozwalać na przeprowadzenie spokojnej rozmowy z operatorem (bez zakłóceń);
- jeśli to możliwe, połączenie z operatorem numeru 112 powinno być wykonane przez osobę znajdującą się bezpośrednio w miejscu zagrożenia lub inną osobą będącą świadkiem danego zdarzenia;

- należy czekać cierpliwie do momentu zgłoszenia się operatora, nie odkładać słuchawki do czasu, gdy połączenie nie zostanie podjęte (połączenie jest bezpłatne, więc nie generuje kosztów dla zgłaszającego zdarzenie);
- przedstawić się z imienia i nazwiska, krótko opisać zdarzenie lub sytuację, której było się świadkiem w celu wezwania przez operatora CPR właściwej służby;
- wskazać miejsce przebywania/adresu, w którym miało miejsce zdarzenie lub sytuacja;
- jeśli to możliwe wskazać najszybszą drogę dojazdu do miejsca zdarzenia;
- udzielać dodatkowych informacji na zadawane przez operatora pytania;
- wykonywać polecenia/instrukcje przekazywane przez operatora;
- nie rozłączać się do czasu wyraźnego polecenia operatora z uwagi na konieczność przekazania najważniejszych informacji o zdarzeniu;
- jeśli sytuacja nagle się zmieni lub pogorszy, należy szybko o tym powiadomić operatora numeru 112;
- należy starać się o chwilowe nie korzystanie z telefonu, z którego dokonywano zgłoszenia na wypadek, gdyby operator próbował skontaktować się ponownie w celu weryfikacji informacji lub udzielenia innych dodatkowych informacji.

Co robi operator odbierający połączenie na numer alarmowy 112?

- zapyta o rodzaj zdarzenia, miejsce zdarzenia;
- wstępnie dokona oceny sytuacji i dokona weryfikacji, która służba powinna być skierowana do miejsca zdarzenia;
- poinformuje o rodzaju zdarzenia właściwe służby ratunkowe najbliższe miejscu zdarzenia, dlatego tak istotne jest jak najbardziej precyzyjne wskazanie miejsca/ lokalizacji;
- jeśli zajdzie taka potrzeba, operator może połączyć osobę zgłaszającą zdarzenie bezpośrednio z dyspozytorem danej służby np.: z dyspozytorem medycznym.

Należy pamiętać, że w przypadku zagrożenia kilka osób może dzwonić jednocześnie na numer alarmowy 112, zgłaszając to samo zdarzenie. Nie należy się irytować, kiedy operator dokona przyjęcia zgłoszenia i po dokonaniu weryfikacji oraz zadaniu jednego lub dwóch pytań, szybko zakończy rozmowę. Działanie to ma na celu uniknięcie blokowania linii oraz powielania tych samych informacji o zdarzeniu, do którego zostały już zadysponowane właściwe służby.

14.3. Kiedy nie dzwonić na "112"

Nie należy dzwonić na numer „112” kiedy zaistniała sytuacja nie jest niebezpieczna i nie stwarza zagrożenia dla zdrowia, życia lub mienia lub w innych sytuacjach, takich jak:

- zgłoszenie fikcyjnego zdarzenia lub tylko dla zabawy;
- w celu poinformowania, że nie potrzebujesz pomocy;
- w celu sprawdzenia czy numer „112” naprawdę działa;
- w celu ustalenia danych kontaktowych firmy lub osoby (telefon, faks, cennik usług, działalność itp.);
- w celu poinformowania o ograniczeniach i utrudnieniach w ruchu drogowym lub o złym stanie technicznym dróg;
- w celu uzyskania informacji o rozkładzie jazdy komunikacji miejskiej, kolejowej lub lotniczej;

- w celu uzyskania połączenia międzynarodowego;
- w celu wezwania taksówki, zamówienia kwiatów, dania z restauracji, itp.;
- w celu wyrażenia opinii na dany temat, wydarzenia lub na temat osoby publicznej;
- w celu uzyskania konsultacji i porady lekarskiej.

Pamiętaj! Dzwoniąc na numer alarmowy „112” bez potrzeby i uzasadnienia, blokujesz linię telefoniczną osobie, która właśnie w tej chwili może potrzebować natychmiastowej pomocy, a nie może połączyć się z operatorem w CPR. Zastanów się – TY też możesz kiedyś potrzebować pomocy! Od 19 listopada 2017 r. kto umyślnie, bez uzasadnionej przyczyny, blokuje telefoniczny numer alarmowy, utrudniając prawidłowe funkcjonowanie Centrum Powiadamiania Ratunkowego, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny do 1500 zł.

Opracował: L. Tański, J. Kęsicki, M. Urban na podstawie:
Materiałów informacyjnych MSWiA - Poradniki zachowań
Biblioteka Edukacji Obronnej – Zarządzanie Kryzysowe, Obrona Cywilna Kraju, Ochrona Informacji Niejawnych –
Katowice 2003 r.,
Europejski numer 112 – www.112.gov.pl